

отъ тази година се потвърждава, че въ Варна, както въ Силистра, Килия и Баба(Дагъ) имало по 1—2 или трима дубровчани-търговци¹⁾.

При все, че отъ това време нататък сведенията за дубровнишката търговия въ Варна намаляватъ твърде много, последната не преставала. Въ връзка, обаче, съ общото отслабване на дубровнишката търговия въ всички български земи, поради конкуренцията на търгоците отъ западно-европейскитъ страни, и въ Варна, както и на всѣкъде въ България, търговията на дубровчанитъ намалявала отъ година на година. Специално, варненското пристанище било посещавано отъ голѣми кораби отъ различна националностъ, които конкурирали малкитъ транспорти на дубровчанитъ. Като търговски градъ Варна се развивалъ доста бързо, за да стане единствено дебуше на стокитъ не само на цѣлата дунавска равнина и Добруджа, но и на значителна частъ отъ Влашко. Презъ Русе минавалъ старъ пътъ отъ Влашко, който билъ частъ отъ пътя, отиващъ за централна Европа и Полша. Значителна частъ отъ стокитъ на Влашко били изнасяни презъ Русе—Варна за Цариградъ и по-далечнитъ тържища. Голѣмото търговско значение на Варна не останало незабелязано отъ съвременницитъ. Въ подробния си докладъ отъ 1659 г. до Римъ, католишкия епископъ отъ Никополъ — Филипъ Станиславовъ, съобщава следнитъ бележки за гр. Варна: „Той (града) е търговско стоварище (emporium) т. е. пристанище за всѣкакви стоки за всички страни на източна Европа и Азия. Има широкъ и богатъ портъ. Има две католишки кѣщи на дубровнишки търговци“²⁾. Сигурно е, че тѣзи две-три дубровнишки търговски кѣщи не сж могли да посрѣдничатъ, дори въ малкъ размѣръ, за голѣмия износъ на всѣкаквъ видъ стоки отъ това пристанище. Затова въ града имало вече колонисти отъ нѣколко националности. Крайбрѣжната търговия и тази, която се простирала до Цариградъ и островитъ въ Сръдиземно море, била въ рѣцетъ на гърци и българи. Дубровчанитъ били изключени напълно отъ тази търговия. Тѣ поддържали, въ твърде ограничени размѣри, търговски връзки само съ Дубровникъ и Анкона. Изглежда, че тази търговия била вече твърде слаба, затова не сж запазени подробни сведения за нейния размѣръ.

Запазени сж сведения едва отъ 1688 година, които хвърлятъ свѣтлина върху края на дубровнишката търговия въ Варна. Дубровчанина Лука Барка, търговецъ въ Цариградъ, преди още да стане посланикъ на републиката, е изнасялъ кожи отъ Провадия презъ Варна. Въ едни аварийни смѣтки на сжщия Барка отъ тази година се споменава, като живущъ въ Варна, нѣкой си дубровчанинъ *Magino Lupi absente abitante in Varna*. Той изнесалъ за 2000 пиастри биволски и волски кожи³⁾. Сжщиятъ билъ въ търговски връзки съ Лука Барка⁴⁾. Когато последниятъ 12 години по-късно, въ качеството си на посла-

¹⁾ „Vi sono in Silistra, in Braila, in Chelie, in Baba, in Varna dove uno, dove doi o tre dispersi per tutto il paese . . .“ *Fermentžin*, 76.

²⁾ „Est emporium, vulgo schala omnium mercium ac regionum orientalium Europae et Asiae. Portum habet latissimum et pulcherrimum. Catholicorum mercatorum Ragusinorum duae domus tantum adsunt . . .“ п. т. 264.

³⁾ ср. кореспонденцията на Лука Барка fasc. 37 № 1784.

⁴⁾ п. т.